

Nieuw platteland behoudt oude tradities

De dorpsamenleving is niet meer wat zij was. Toch zijn plattelandsbewoners meer tevreden dan stedelingen, en blijven de lokale culturele tradities springlevend als gevolg van de sterke sociale samenhang tussen dorpsbewoners. Dat blijkt uit een onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Maar nieuwkomers blijven altijd nieuwkomers.

Het is een cliché, de hechte en op zichzelf gerichte dorpsgemeenschap op het platteland als tegenhanger van het wereldse stadsleven. Onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) lijkt dat nu ook te bevestigen, ondanks de sterk veranderde dorpsamenstelling, met mensen van diverse afkomst en achtergrond.

Lotte Vermeij van het SCP en Gerald Mollenhorst van de Universiteit Utrecht interviewden tweeduizend mensen op het platteland, waarbij het platteland werd gedefinieerd als de postcodegebieden met maximaal duizend adressen per vierkante kilometer. Het onderzoek maakt deel uit van een serie onderzoeken die het planbureau uitvoert in

opdracht van het ministerie van LNV. Het uiteindelijk doel ervan is te komen tot een monitoringsprogramma van het sociale leven op het platteland.

Eenzaam

Want de verhalen over het leven op het platteland worden er de laatste jaren niet beter op, met steeds meer berichten over krimp van de dorpsbevolking in bepaalde plattelandsgebieden, de terugloop van voorzieningen in dorpen, en een afnemende lokale werkgelegenheid. Uit het SCP-onderzoek Overgebleven dorpsleven blijkt echter dat het met de leefbaarheid van het platteland goed is gesteld. Plattelandsbewoners zijn minder eenzaam en voelen zich minder onveilig

op straat dan stedelingen. Ze zijn ook meer tevreden met hun woonomgeving, en ervaren nauwelijks problemen met het vervoer, ondanks de langere afstanden die ze moeten afleggen. Vermeij en Mollenhorst verklaren deze tevredenheid door de sterke sociale samenhang tussen dorpsbewoners. Daarnaast leven er op het platteland minder mensen op zichzelf.

Vlag uit

Die sociale samenhang uit zich ook in de volgens de onderzoekers 'springlevende' lokale culturele tradities. Op het platteland wordt nog veel gesproken in een lokaal dialect of een streektaal, wat weer duidelijk op de kaart is gezet door Twent-

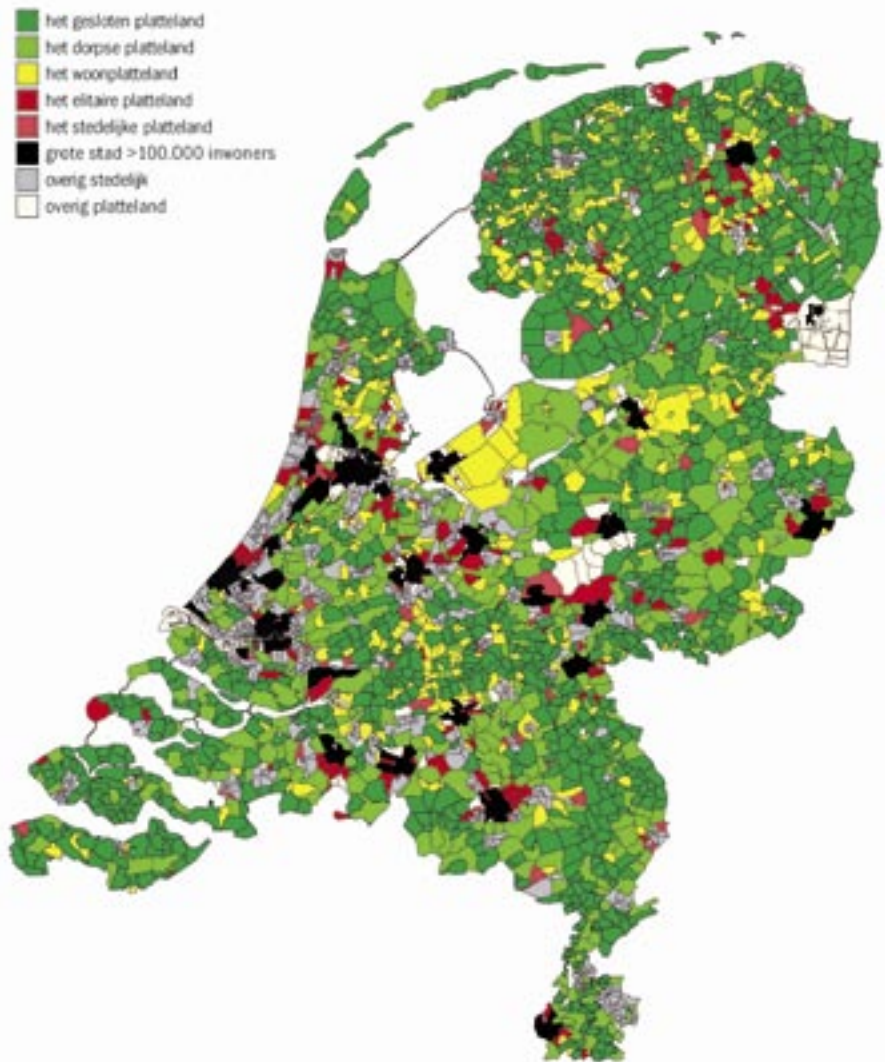
se soapserie Van Jonge Leu en Oale Groond. Ook is het er gebruikelijker om jaarlijkse dorpsfeesten, jaarmarkten en kermissen te organiseren dan in de stad. Plattelandsbewoners hechten ook meer belang aan de lokale eetcultuur en hangen vaker lokale vlaggen uit dan stedelingen. Voor de historische dorpsfeesten en de lokale eetcultuur is er volgens de onderzoekers tegenwoordig ook een markt buiten de regio. Maar het zijn wel vooral de oorspronkelijke bewoners en mensen met een lage opleiding die nog dialect of streektaal spreken, actief deelnemen aan de festiviteiten en lokale vlaggen uithangen.

Nieuwkomers

Een hechte dorpsgemeenschap of dorpsbuurt fungeert volgens de onderzoekers als een sociaal vangnet. Daarom is de sociale samenhang zo positief voor de leefbaarheid van het platteland. Toch vallen er groepen mensen buiten de boot. Alleenstaanden hebben het er volgens de onderzoekers niet beter dan in de stad. Gehandicapten worden niet beter opgevangen in de vermeende zorgzame plattelandsgemeenschap. Etnische minderheden zijn minder gelukkig op het platteland, en voelen zich meer eenzaam en minder veilig. De onderzoekers verklaren dat door het in eerder onderzoek aangetoonde 'etnocentrisme' op het platteland, en de gesloten houding van plattelandsbewoners, maar ook door het kleine aantal niet-westerse allochtonen dat op het platteland woont. Plattelandsbewoners blijken wel open te staan voor nieuwe bewoners, maar ze zijn daarin ambivalent. 44 procent vindt nieuwe bewoners belangrijk voor de levendigheid van het platteland, maar 24 procent ervaart de nieuwkomers als een bedreiging voor de plattelandsgemeenschap. 52 procent van de plattelandsbewoners denkt ook dat de nieuwkomers altijd nieuwkomers zullen blijven.

→ **Meijer en Mollenhorst,**
Overgebleven dorpsleven.
Sociaal kapitaal op het
hedendaagse platteland.
18,90 euro
(als pdf te downloaden vanaf www.scp.nl).

Het Netwerk Platteland wil onderzoek voor het voetlicht brengen dat nuttig kan zijn voor mensen die zich bezighouden met plattelandsonwikkeling. Dat gebeurt via artikelen en bijeenkomsten en wordt ondersteund door de actuele database het Infoloket Platteland.
www.infoloketplatteland.nl

5 CULTUREN

Het platteland is niet overal hetzelfde. De onderzoekers van het SCP-rapport definieerden vijf plattelandstypen: het gesloten platteland, het dorpsplatteland, het woonplatteland, het elitaire platteland en het stedelijke platteland. Het gesloten platteland staat voor het platteland van de autonome dorpen met bewoners die sterk op het dorp zijn gericht. Het dorpsplatteland bestaat uit de dorpen die een centrumfunctie in de regio vervullen, waardoor de cultuur wat meer naar buiten is gericht. Het woonplatteland bestaat uit buitengebieden en gehuchten, waar meer welvarende mensen wonen die vaak van buiten de regio komen. Het elitaire platteland bestaat uit gebieden waar mensen wonen in de natuur, dichtbij de stad. Het stedelijke platteland bestaat uit de buitenwijken van steden, waar de huizen relatief goedkoop zijn en waar een voor het platteland hoog aantal niet-westerse allochtonen leeft. De onderzoekers benadrukken dat er geen strikte grenzen lopen tussen deze culturen.

sociale samenhang	platteland	stad
eenzaam	9%	15%
onveilig op straat	11%	24%
tevreden met woonomgeving	91%	81%
problemen om ergens te komen	17%	22%

lokale culturele tradities	platteland	stad
dialect of streektaal	84%	56%
lokale feesten	66%	54%
lokale eetcultuur	43%	32%
lokale vlaggen	50%	36%